

מטעמי תורת זילים

פרשת כי תצא – חיבור קליפות השור והחמור

התורה מצוה "לא תחַרֵשׁ בְּשׂוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו" (דברים, כב, ט), אמנם כוונת התורה לאסור מלחרוש ולעשות כל מלאכה בשני מינים המאוגדים יחד (השיי דברים כב, ט) ולא רק שור וחמור.

יש להבין, אם כוונת התורה היא לאסור חרישה של כל שני מיני בעלי חיים שונים, מדוע הזכירה דווקא את איסור החרישה של 'השור' ו'החמור'?

יש שני כוחות טומאה חזקים והם 'קליפת השור' ו'קליפת החמור'

בעקבות חטא אדם הראשון נוצרה קליפה קשה הנקראת 'שור' (ויאברהם זקן לרי' אברהם פלאגי מערכת אף אות נ בשם קהילת יעקב) **שיש לה שלטון בלילה** (עפ"י 'מגלה עמוקות' עם פרישת שלום פרשת ויצא ד"ה ויכוח יעקב עם לבן). עליה כיוונה התורה בציווי "לא תחַסֵם שׂוֹר בְּדִישׁוֹ" (דברים כה, ז), כדי לרמוז כי כאשר מדת הדין של השור כבר שולטת – אין למנוע את פעולתה. מטעם זה לא תיקנו רבותינו תפילין וציצית בלילה, על מנת שלא לחסום את 'מדת השור' מלפעול (מפגות דוד' להרב"ז מצוה תקיד ד"ה ועל דרך הסוד) בזמן שליטתה (עפ"י 'מגלה עמוקות' עם פרישת שלום פרשת ויצא ד"ה ויכוח יעקב עם לבן). **קליפה זו היא כנגד הס"מ** (מגלה עמוקות - ר"יב אופנים' אופן עא, 'חיי אברהם' לרי' אברהם כלפון על טעמי המצוות בחלק טעמים נפרדים אות ה, 'מדרש לפירושים' דרוש הי"א דף יט ע"ב ד"ה ומעשה אבא"ר בשם הארי"ז ז"ל, 'מסכתות יעקב' לרי' יעקב פרדו על ספר ישעיה פרק א דף ה ע"א טור ב ד"ה ידע שור) **הממונה על עשו הרשע** (וזהו תיקונים תיקון י' דף קמז ע"ב ד"ה ובגין דא בשור ובחמור), **וכנגד אומתו** (מגלה עמוקות - ר"יב אופנים' אופן עא, 'מסכתות יעקב' לרי' יעקב פרדו על ספר ישעיה פרק א דף ה ע"א טור ב ד"ה ידע שור) **אָדוֹם** (ויאברהם זקן לרי' אברהם פלאגי מערכת אפ"ף אות נ בשם קהילת יעקב). ורמז לכך, כי כאשר כותבים תיבת 'עֲשֵׂי' במילוי כזה 'עֵיִן שֵׁיִן ואֵיִן' ומוסיפים שלש כנגד כל אחת משלושת התיבות שבמילוי או כנגד שלושת אותיות השורש – זה יוצא במטריא 'שור' (עמק המלך' לרי' נפתלי הרץ ברכר שער שעשועי המלך פרק מב, 'מדרש לפירושים' לרי' אליעזר פישל מטטריאוב דרוש הרביעי כח"יב דף ו ע"ב ד"ה ועתה אבאר).

בעקבות חטא אדם הראשון נוצרה עוד קליפה קשה הנקראת 'חמור' (ויאברהם זקן לרי' אברהם פלאגי מערכת אף אות נ בשם קהילת יעקב) **שגם לה יש שלטון בלילה** (עפ"י 'מגלה עמוקות' עם פרישת שלום פרשת ויצא ד"ה ויכוח יעקב). **קליפה זו היא כנגד המלאך רה"ב** (מגלה עמוקות - ר"יב אופנים' אופן עא, 'חיי אברהם' על טעמי המצוות בחלק טעמים נפרדים אות ה) **הממונה על ישמעאל** (מסכתות יעקב' לרי' יעקב פרדו על ספר ישעיה פרק א דף ה ע"א טור ב ד"ה ידע שור, ועפ"י זוהר תיקונים תיקון י' דף קמז ע"ב ד"ה ובגין דא בשור) **וכנגד אומתו** (מגלה עמוקות - ר"יב אופנים' אופן עא, 'ויאברהם זקן' מערכת אף אות נ בשם קהילת יעקב) **לכן נאמר אצל אברהם שהיה אביו של ישמעאל "וַיִּשְׁכֶם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר וַיַּחְבֵּשׁ אֶת חַמְרֹוֹ"** (בראשית כב, ט). **וכן מטעם זה אחרי שמת ישמעאל נפשו התגלגלה דווקא בחמורו של ר' פנחס בן יאיר** (עמק המלך' שער שעשועי המלך פרק מב). ועוד זו הסיבה שאברהם אמר לישמעאל ואליעזר שני הנערים שהלכו עמו "שָׁבוּ לְכֶם פֹּה עִם הַחֲמֹר" (בראשית כב, ט) כיון שניבא כי אחד מהם עתיד להתגלגל בחמור (שמו אברהם' לרי' אברהם פלאגי מערכת יוד ערך ישמעאל דף צט ע"א טור ב אות יא ד"ה חמור גרס), וזה לבד מהטעם שהם עם הדומה לחמור (מדרש תנחומא' פרשת וירא אות כב, ובספר 'ברכת טוב' פרשת שמות דף כא ע"ב טור א ד"ה 'זוהר' כתב שחסי"מ הזכר מתלבש בקליפת 'שור' ואשתו הלילי הנקבה מתלבשת בקליפת 'חמור').

חיבור בחינת 'השור' ו'החמור' יחדיו יכול להביא חורבן לעולם

ב'מרכבה הטמאה' של הסטרא אחרא יש ארבע פנים כמו ב'מרכבה הקדושה' אלא שהם מתחברים יחד לשני פנים – פני 'שור' ופני 'חמור' (עפ"י 'רמאה למכח' לרי' שמשון באקי שיר השירים פרק א, ט ד"ה יזנה במרכבה הטמאה' בשם המהר"י סרוק). **והתורה הזכירה באיסור החרישה דווקא את השור והחמור שנאמר "לא תחַרֵשׁ בְּשׂוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו"** (דברים, כב, ט), **בכדי ללמד שצריך להרחיק את שני הכוחות הללו זה מזה** (מפגות דוד' על טעמי המצוות להרב"ז מצוה רלה), **שאם חלילה הם מתחברים, הם נעשים לשני פגעים רעים** (וזהו פרשת שמות דף ו ע"א ד"ה שור וחמור) **המזיקים לעולם** (נצור חמור' פרשת כי תצא ד"ה וי"ש בכאן כי פול) **ומביאים לו חורבן** (נאור החמה' על זוהר פרשת בשלח דף סה ע"א ד"ה יחדי' מהר"א"ג), **ואין בני האדם יכולים לעמוד מולם** (וזהו פרשת בשלח דף סד ע"ב ד"ה אמר רבי אבא). **ומי שחורש בשניהם בארץ, למעשה מזווג דין בדין בלי מיתוק רחמים ביניהם – וזה יכול להביא את חורבן העולם** (מפגות דוד' להרב"ז מצוה רלה). **עֵיִן זה היה עם עשו הרשע שהוא היה בחינת 'שור' וביקש להתחבר עם ישמעאל שהוא בחינת 'חמור' ועל ידי כך להחריב את העולם שנאמר "וַיִּלְךְ עֵשׂוּ אֶל יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת מְחֻלַּת בַּת יִשְׁמָעֵאל בֶּן אַבְרָהָם אַחֻזַּת בְּיָוִת עַל נְשָׁיו לֹא אֶשְׂהָ"** (בראשית כה, ט) (הגרי"א בבאורו על ס'פרא דצניעותא' פרק ד' דף לב ע"א, 'מדרש לפירושים' דרוש הרביעי כח"יב דף ו ע"ב ד"ה ועתה אבאר).

יושבי הארץ הכירו את גדולתו של אברהם אבינו בעת שרצה לקנות את מערת המכפלה והחליטו לקבלו עליהם לנשיא שנאמר "שִׁמְעוּנִי אֲדֹנָי נְשֵׂא אֱלֹקִים אֶתְּהָ בְּתוֹכֵנוּ" (בראשית כב, ט). **וגם חמור החי היה באותה העת נשיא שנאמר "וַיִּרְא אֶתְּהָ שָׁכֶם בֶּן חַמְרֹוֹ הַחֲוִי נְשֵׂא אֶתְּהָ וַיִּקַּח אֶתְּהָ וַיִּשְׁכַּב אִתְּהָ וַיֵּעֲנֶה"** (בראשית לה, ט). **לכן חמור החי רצה להשיא את בנו עם בתו של יעקב אבינו ואף היה מוכן לשלם על כך סכום גדול, לפי שהוא נשיא וגם סבו של יעקב היה נשיא. אך יעקב אבינו ענה לו שאברהם זקנו נקרא 'שור' שנאמר "וַאֲלַל הַבְּקָר רָץ אַבְרָהָם" (בראשית יח, ז) וכן "וַרְבַּ תְּבוֹאוֹת בְּלַח שׂוֹר" (משלי יד, ד), ואילו הוא 'חמור' – ואי אפשר לחרוש בשור וחמור יחדיו** (עפ"י 'מדרש תנחומא' פרשת וישלח אות ז) **וגם לא להשיא את שתי הבחניות הללו, שהרי חיבורן אסור** (עמודה שבעה' לרי' בצלאל הדרשן עמוד ברית אברהם. וראה עוד בליקוטי שושנים' לרי' שמשון מאוסטרופולי אות ז). **וזה הטעם ששמעון קם והרג את שכם בן חמור כשלקח את דינה, על מנת להפריד בין קליפת 'החמור' לבחינת 'השור' (בני יצחק' לרי' יצחק חנן פרשת ויחי דף יז ע"ב ד"ה והענין יובן עם מה).**

אברהם אבינו הכניע את 'קליפת החמור' שנאמר "וַיִּשְׁכֶם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר וַיַּחְבֵּשׁ אֶת חַמְרֹוֹ" (בראשית כב, ט) (רקנאטי' פרשת וירא ד"ה וישכם אברהם בבוקר, 'ליקוטי השי"ס' להארי"ז ז"ל מסכת ברכות ד"ה משמרה הראשונה), **"וַיַּחְבֵּשׁ" – פירושו כמו 'חבוש' בבית האסורים, כלומר שהתגבר אברהם אבינו על כוחות המקטרגים של קליפת 'חמור' אשר קטרגו עליו** (רקנאטי' פרשת וירא ד"ה וישכם אברהם בבוקר) **וזה המקום הראשון בו הוזכר 'חמור' בתורה כנגד מה שקליפת ה'חמור' הוא ראשון בטומאה** (עמק המלך' שער קרית ארבע פרק קכה דף קיד ע"א טור א ד"ה ואז כתוב) **ושולט במשמרה הראשונה של הלילה כלומר בחלקו הראשון** (ראה נמי ברכות דף ג ע"א), **ומכוון כנגד המשמרה הראשונה של היום שהיא מדת 'החסד' השייכת לאברהם אבינו. לכן היה בכוחו של אברהם לשבר את הקליפה הזאת** (ליקוטי השי"ס' להארי"ז ז"ל מסכת ברכות ד"ה משמרה) **ומטעם זה אברהם גם 'רכב' ממש על חמור כדי להכניע ולהחליש את כוח הטומאה. וכן היה כוונת כל הצדיקים שרכבו על החמור** (נחלת בנימין' על טעמי המצוות דף לא ע"ב מצוה כ"ג) **וביניהם מגדולי האמוראים** (עפ"י 'עמק המלך' שער קרית ארבע פרק קכה דף קיד ע"א טור א ד"ה יזא כתוב) **ומביא שם על רב המונה סבא ובנו, רבי יבא סבא). וכן משום כך פודים את החמור בשה שנאמר "וַיִּקַּל פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְּשָׂה וְאֵם לֹא תִפְדֶּה וְעַרְפְּתוֹ"** (שמות יג, ט) **כי לעומת החמור הרי שהשה הוא מצד הטהרה. ואם לא פודים את החמור אז צריך לערוף את ראשו כדי להחליש את כוח טומאתו** (עמק המלך' שער קרית ארבע פרק קכה דף קיד ע"א טור א ד"ה יזא כתוב).

בחינת 'השור' של יוסף התחבר עם בחינת 'החמור' של העם המצרי

כאשר התחבר יוסף שהוא בחינת 'שור' כפי שנאמר "בְּכֹר שׂוֹר הָדָר לוֹ וְקָרְנֵי רָאֵם קָרְנָיו פְּהֶם עֲמִים יִנְגַח יַחְדָּו אֶפְסֵי אֶרֶץ" (דברים לג, יז) **עם העם המצרי הדומה ל'חמור', זה הביא לכך שעם ישראל השתעבדו במצרים** (וזהו פרשת וישלח דף קע ע"א ד"ה ועל דא) **כי עברו על איסור כלאים של "לא תחַרֵשׁ בְּשׂוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו"** (דברים, כב,

(י) (שתי ידות: לר' אברהם חזקוני על פרשת ויגש דף כח ע"א ד"ה ואם תאמר), ונגזר עליהם לרדת לגלות מצרים כדי לבטל את התעוררות שני הכוחות הרעים הללו של 'השור' ו'החמור' (מדרש לפרושים) חלק שני דרוש טו דף ע"א ד"ה ועפ"י אלו הדברים). **לכן יעקב הוכיח את שמעון ולוי על שתבעו עלבון דינה והרגו את שכם** (לכב אריה: לר' יהודה אריה לייב האשקי פרשת ויחי אות לא ד"ה ואפשר לומר) **ובכך הפרידו בין השור לחמור** (עפ"י יבני יצחק: לר' יצחק חנן פרשת ויחי דף יז ע"ב ד"ה והענין יבן עם מה), **ואילו את יוסף הם מכרו למצרים – וזוהו עצמו גרמו לחיבור של ה'שור' הקדוש עם ה'חמור' הטמא יחידי**. וזהו מה שאמר להם "שְׁמַעוֹן וְלֵוִי אַחִים קָלִי מִכְּרֵיתֵיכֶם: בְּסֻדָּם אֶל תְּבַא נַפְשֵׁי בְּקִהְלֶם אֶל תַּחַד כְּבֹדִי כִּי בְּאֶפְסֵי הָרְגוּ אִישׁ וּבְרָצְלָם עָקְרוּ שׁוֹר" (בראשית מט, ה – ו) **"כִּי בְּאֶפְסֵי הָרְגוּ אִישׁ" – הוא שכם בן חמור, "וּבְרָצְלָם עָקְרוּ שׁוֹר" – הוא יוסף הצדיק (לכב אריה: לר' יהודה אריה לייב האשקי פרשת ויחי אות לא ד"ה ואפשר לומר).**

בעקבות מעשה מכירת יוסף למצרים בא קטרוג על השבטים, ונגזר על ישראל שהם כנגד 'השור', להימסר בגלות בידי העם המצרי הנקראים בשם 'חמור' (יבני יצחק: לר' יצחק חנן פרשת ויחי דף יז ע"ב ד"ה והענין יבן עם מה) ושעליהם נאמר "אֲשֶׁר בְּשֶׁר חַמּוֹרִים בְּשָׂרָם" (יחזקאל כג, כ) (עפ"י יחזקאל כג, יט – כ). קצת תקנה לזה היה כאשר באו האחים של יוסף למצרים, שאז נאמר "הַבְּקָר אֹרֶז הַקְּאֻנְשִׁים שְׁלַחוּ הֵמָּה וְחַמּוֹרֵיהֶם" (בראשית מד, ו), כלומר שמפאת האור הגדול שהביאו האחים למצרים נשבר ונפל התוקף הגדול שהיה ל'קליפה' אצל העם המצרי הדומה לחמור, ואז בחינת הקליפה הקשה הולכת עם השלחה עם האחים מארץ מצרים (יבאר מים חיים: פרשת מקץ ד"ה הבוקר אור). **זוהו היה כפי כוונתו של יוסף הצדיק, שרצה להכניע את תוקף ה'קליפה' במצרים** (עפ"י יליקוטי השי"ס מסכת ברכות ד"ה לכן הוא היה, יבאר מים חיים: פרשת מקץ ד"ה הבוקר אור) **וליישר דרך לפני בני ישראל שיוכלו להתקיים שם בתוך השעבוד הקשה** (יבאר מים חיים: פרשת מקץ ד"ה הבוקר אור), **כי המצריים החמורים היו עתידים לנשוד' בישראל** (יבאר מים חיים: פרשת וישלח דף קעב ע"ב ד"ה תמן איהו קאים). **אמנם עדיין נשארה עוד טומאת זוהמה במצרים יותר מבכל הארצות**, עד שהוכרחו ישראל להשתעבד שם בחומר ובלבנים ובכל עבודה קשה (יבאר מים חיים: פרשת מקץ ד"ה הבוקר אור).

החרטומים במצרים נתנו לפרעה עצה איך להשאיר את ישראל במצרים, כשאמרו לו "רצונך שלא תצא אומה זו מכאן לעולם? העצמות של יוסף אם לא ימצאו אותן עד עולם אינם יכולים לצאת" (ראה ידברים רבה' יא, ז), כלומר שעד שלא ימצאו ישראל את עצמות יוסף הם לא ייצאו ממצרים. ולא היתה כוונתן מפאת השבועה שהשביע יוסף את ישראל טרם מותו "וְהֶעֱלַתְם אֶת עַצְמֹתַי מִצְרָאֵם" (בראשית נ, כח), כי וודאי לא נשבעו ישראל על דעת זה שלא יוכלו להוציאו ואז יצטרכו להישאר שם כל ימי עולם, שהרי אנוסים הם. **אלא שהחרטומים והמכשפים ומביני המדע במצרים ידעו שכל זמן שיוסף אשר נקרא 'שור' שרוי בתוכם החמורים, בוודאי שישאר יישרארו בבלות ולא יוכלו לצאת משם כי זה עצמו גורם להם את הגלות. לכן נתנו עצה שלא ימצאו את יוסף**. וכך היה שעשו את ארונו של יוסף במשקל חמש מאות כיכר וזרקו אותו לתוך הנחל. ומשה היה צריך להתייגע שלשה ימים ושלושה לילות ולא מצא את ארונו, עד שהגיע לנחל ואז עמד ואמר ליוסף "תן כבוד לאלקי ישראל ואל תעכב גאולתן של ישראל!" (ראה ידברים רבה' יא, ז). כלומר אל תעכב את גאולתם כי בך הדבר תלוי שייצאו עצמותיך ממצרים (ידברי שלמה: לר' שלמה שלם פרשת בשלח דף מ ע"ב ד"ה ובוה יתיישב). ואז עלה ארונו של יוסף על פני המים (ידברים רבה' יא, ז).

משה רבינו הוציא את עצמותיו של יוסף הצדיק ממצרים שנאמר "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ" (שמות יג, יט) ועל ידי כן הפריד בין 'השור' ו'החמור' (עפ"י זוהר פרשת וישלח דף קעב ע"א ד"ה ועל דא). **ורק משה רבינו שהיה משבט לוי וגדול מכולם שהרי נעשו על ידו כל המכות של מצרים, היה בכוחו לעשות פירוד בין שתי הקליפות הללו** (לכב אריה: פרשת ויחי אות לא ד"ה ואפשר לומר), ולהוציא את יוסף שהוא בחינת השור מבין החמורים (ידברי שלמה: פרשת בשלח דף מ ע"ב ד"ה ואפשר לומר) ולא להשאיר שם אפילו 'ריח' של שור. **כי משה ידע שכשמתחבר השור עם החמור למטה מתחזקים כוחותיהם למעלה ומזיקים** (יבאר מים חיים: פרשת מקץ ד"ה הבוקר אור) **יחאיי על זוהר פרשת וישלח דף קעב ע"ב ד"ה תמן איהו קאים**. וסימן זה נתן יוסף לעם ישראל לפני פטירתו, כי מי שיוכל להפריד בין שתי הקליפות האלו הוא גואל אמת וצדק, ולא אדם אחר. לכן יוסף ציוה לפני פטירתו את סימן הפקידה ביחד עם הציווי להעלות עצמותיו שנאמר "וַיִּשְׁפַּע יוֹסֵף אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאִמּוֹר פְּקֹד יִפְקְדוּ אֶלְקִים אֶתְכֶם וְהֶעֱלַתְם אֶת עַצְמוֹתַי מִצְרָאֵם" (בראשית נ, כח) (לכב אריה: פרשת ויחי אות לא ד"ה ואפשר לומר).

חצי מגופו של עגל הזהב היה עשוי שור והחצי השני היה עשוי חמור

כאשר הערב רב עשו את עגל הזהב, **יצא להם בעל חי שצורתו חמור ושור יחידי** (ליקוטי תורה: להארי"י ז"ל פרשת כי תשא ד"ה ודע כי, מנגלה עמוקות – רב אופנים! אופן ע"א), **מחציו ומעלה היה שור אוכל עשב כדרכו של שור, ומחציו ומטה עד זנבו היה חמור** (מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ב פרק ח, יח' אברהם' על טעמי המצוות בחלק טעמים נפרדים אות ה בשם התגדה, מנגלה עמוקות' עם פרשת שלום פרשת תרומה דרוש לה אות א ד"ה לזה יהי'. ראה זוהר פרשת כי תשא דף קצב ע"ב ד"ה ומשכו תרין). **השור יצא בכוח הטס שמשוה כתב עליו 'עלי שור' וזרק אותו לתוך הנילוס כדי שארונו של יוסף ייצא מהמים**. כי בשעת מעשה העגל (שתי ידות: לר' אברהם חזקוני פרשת וילך ד"ה 'הדרן השני' בשם המדרש) זרקו את אותו הטס לאש, ולכן יצא עגל שעשוי חלקו משור על ידי מה שהיה כתוב על הטס 'עלי שור'. ואילו חלק החמור יצא מכוח הכישופים שעשו באותה שעה המצריים (ליקוטי תורה: להארי"י ז"ל כי תשא ד"ה ודע כי) שהם עם הדומה ל'חמור' (עפ"י זוהר פרשת וישלח דף קעב ע"א ד"ה ועל דא). **ובגלל החיבור בין שני כוחות הטומאה הללו היה חטא העגל קשה ביותר לעם ישראל** (ליקוטי תורה: להארי"י ז"ל כי תשא ד"ה ודע כי). **ונרמז הפגם של מעשה העגל במה שנאמר "על כל דבר פֶּשַׁע על שור על חמור" (שמות כב, ח) "על כל דבר פֶּשַׁע" – הוא מעשה העגל שנעשה על ידי חיבור 'שור' ו'חמור'** (ברכת טובי לר' משה נראל הכהן פרשת תזריע דף פב ד"ה ותרם אונקלוס) (להרחבה על חטא העגל ראה מאמרו לפרשת כי תשא – 'מעשה העגל').

וכן כאשר אדם חוטא אזי שני כוחות הטומאה של השור והחמור מקטרגים (צנור המור' פרשת שופטים ד"ה במדרש הנעלם) **והוא ראוי להימסר בידיהם** (צנור המור' פרשת ויקרא ד"ה וכן ענין המלקות). ופעמים שאדם בעונו גורם לחיבור שני הכוחות הללו, לכן התורה ציותה "לא תחילש בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יִחְדּוּ" (דברים, כב, ה) לא רק לאסור את עצם החרישה יחד באדמה אלא גם כל דבר עוון שיוכל לגרום חיבור שתי הקליפות הללו (ינאר החמה' על זוהר פרשת בשלח דף סה ע"א ד"ה יחידי מר' אברהם גאלנט). **מטעם זה בעבר כאשר אדם חוטא הוא היה מתחייב מלקות, ואז הלכו אותו ברצועות העשויות מעור של שור וחמור** (צנור המור' פרשת שופטים ד"ה במדרש הנעלם, יחיי אברהם' על טעמי המצוות בטעמים נפרדים אות כא). כי בנקב של הרצועה שבה הלכו את החוטאים היו תולים עור כפול של שור כך נהיה ארבע רצועות עור של שור התלויות בנקב, ובאותו הנקב היו מוסיפים גם עור של חמור (ידעת חכמה' שער התשובה פרק חמשה ועשרים דף לו ע"א ד"ה הרצועה) כך נהיה גם שתי רצועות של חמור (רמב"ם הלכות סנהדרין ורעונשין המסורים להם' פרק ששה עשר הלכה ח עייש' שאורכן היה יותר מאורך רצועות עור העגל (ידעת חכמה' שער התשובה פרק חמשה ועשרים דף לו ע"א ד"ה הרצועה).

הקב"ה 'מלקה' ומעניש את בני האדם החוטאים שלא ידעו את ה' על ידי שתי הקליפות של 'השור' ו'החמור' שעליהן נאמר "יָדַע שׁוֹר קִנְהוּ וְחַמּוֹר אָבוֹס בְּעֵלְיוֹ" (ישעיה א, ה). לכן גם הרצועות של מי שהתחייב מלקות היו כלולות מעור של שור וחמור (יחיי אברהם' לר' אברהם כלפון על טעמי המצוות בפרק טעמים נפרדים אות כא בשם ספר ישערי אורח' על דרך האמת), **ועל ידי המלקות שהיה האדם מקבל, היו כוחות הטומאה של 'השור' ו'החמור' מתקררים ולא מקטרגים עליו** (צנור המור' פרשת שופטים ד"ה במדרש הנעלם), **ואפילו היו מתבטלים בכוח הרצועות** (ידעת חכמה' שער התשובה פרק חמשה ועשרים דף לו ע"א ד"ה הרצועה), **ואז היה מתכפר לאדם בזה**. ומשום כך גם אמרו רבותינו שכל חיבי כריתות שלקו נפטרים מכריתתן (ראה גמי מכות דף כג ע"א) (צנור המור' לר' אברהם סבע חמיו של ר' יוסף קארו פרשת ויקרא ד"ה וכן ענין המלקות).

מחיבור קליפות 'השור' ו'החמור' יוצאת קליפה קשה של 'הכלב'

החיבור בין השור והחמור יוצר כוח נוסף (עפ"י ישערי אורה' השער הראשון הספירה העשירית ד"ה זה שמ) **של 'קליפה' (נוהר פרשת בשלח דף סה ע"א ד"ה מתקיפואת דלהון) שיש ביכולתה להחריב מדינות ולשלה מכות לכל העולם** (עפ"י ישערי אורה' השער הראשון הספירה העשירית ד"ה זה שמ), **קליפה זו נקראת קליפת 'כלב' ולפי שהכלב חצוף** (נוהר פרשת בשלח דף סה ע"א ד"ה אמר רבי אבא) **ועז פנים מכולם** (גמי ביצה דף כה ע"ב), **לכן גם אין בכל הכוחות החיצוניים יותר חצוף ממנה** (מצודות דוד: להרד"ב מוצה שמי' ד"ה ודע דאיכא). וזה היה ענין 'עמלק' שהוא בחינת קליפת 'הכלב' (ראה זוהר פרשת בשלח דף סה ע"א ד"ה מתקיפואת דלהון) **אשר נוצר מחיבור 'שור' ו'חמור'** שהרי אביו אליפז היה בנו של עשן ואמו תמנע היתה פלגשו

משה רבינו התפלל לבטל את כוחה של קליפת הכלב בבית המקדש השני (זכר דודי חלק ג פרק כז דף קו ד"ה 'ומשה רבינו עליו השלום' בשם הרמ"ע מפאנו בספר 'כנפי יונה'), **שהרי דמות הכלב היה רובץ על הקרבן במזבח** (ראה גמי וימא דף כא ע"ב, ראה זוהר פרשת צו דף לב ע"ב ד"ה ודיה למלכא דשדרו). אך הקב"ה אמר לו "רב לך כבר מה שהיה יכולת בידך בעניין קליפת הכלב בשעת יציאת מצרים שלא חרץ כלב את לשונו" (זכר דודי חלק ג פרק כז דף קו ד"ה 'ומשה רבינו עליו השלום' בשם מהר"ח"ו). לכן קליפת הכלב נשארה. ומשום כך צריך זהירות רבה לא להפחיד תינוק על ידי כלב חי ולומר "כלב קח אותו" (יאר צדקיים' למהר"א מפאירש סימן כד הלכות דרך ארץ אות ע, 'ציפורן שמיר' להחיד"א סעיף קט"ו) **כי נותנים רשות ל'סטרא אחרא' שנקרא בשם זה לבוא ולקחת את התינוק** ('ציפורן שמיר' להחיד"א סעיף קט"ו) **ש'ברית כרותה' היא לשפתיים**. ויש בזה חשש היזק לתינוק בעולם הזה וגם כתם לנשמתו. **ושומר נפשו ירחק מכך** ('שיליה הקדושי' שער האותיות ד' ד"ה ויהוה אב אב) **שכבר היה מעשה נורא בזה** ('ציפורן שמיר' סעיף קט"ו). **ונכון להיזהר לא לומר כך גם בשאר בעלי החיים הטמאים** ('שיליה הקדושי' שער האותיות ד' ד"ה ויהוה אב אב) **כמו תתול** (יאר צדקיים' למהר"א מפאירש סימן כד הלכות דרך ארץ אות ע) **וכדומה**.

שלוש משמרות יש בלילה, כלומר שהלילה נחלק לשלושה חלקים. במשמרה ראשונה חמור נוער, ובמשמרה השנייה הכלבים צועקים, ובמשמרה שלישית תינוק יונק ואשה מספרת עם בעלה (גמי ברכות דף ג ע"א). והעניין הוא שבשעה שנכנס הלילה החיצונים שנקראים 'כלבים' ו'חמורים' משוטטים בעולם (זוהר פרשת ויחי דף רמב ע"ב ד"ה תא חזי) **הזה דיוקא, ועל ידי כן יכולים המלאכים ונשמות הצדיקים להיכנס בלילה להיכלות השכינה למעלה** (עמק המלך' לרי' נפתלי הירץ שער קרית ארבע פרק קכ"ד דף קד ע"א טור). **וניתן אז ל'כלבים' ו'חמורים' רשות לחבל ולהשחית** (זוהר פרשת ויחי דף רמב ע"ב ד"ה תא חזי). ראה עוד על מעשי הכלבים ב'פרדס רימונים' להרמ"ק שער היכלי התמורות פרק ח' תחילת חלק ג) **והם שולטים בשתי המשמרות הראשונות של הלילה עד חצות, וכנגד שליטתם אמרו 'חמור נוער' ו'כלבים צועקים'** (יאר החמה' על זוהר פרשת ויחי דף רמב ע"ב ד"ה יתא חזי בשעת' מהרמ"ק) כאשר משמרה ראשונה של 'החמור' היא תחילת ממשלת הדין וְשִׁלְתִּי הַשּׁוֹלְטִים בְּעוֹלָם, ובמשמרה שנייה של 'הכלב' יש את תוקף מידת הדין בשעת חצות לילה (ירקאטי' על התורה פרשת וירא ד"ה וישכם אברהם בבוקר), **ומשמרה השלישית היא של 'השור' והיא האחרונה בלילה** (מגלה עמוקות עם פרישת שלום פרשת ויצא ד"ה ויכח יעקב עם לבן. וראה 'זוהר חדש' פרשת אחרי מות דף מז ע"ב ד"ה תניא שלוש משמרות היום הלילה וכי שקצת משמע כך, בשם 'פרישת שלום').

באמצעות לימוד התורה מוכנעים כל המזיקים ובפרט הלימוד בלילה

הדרך להכניע את כל המזיקים, הכלבים והחמורים – זה בכוח עסק התורה. כפי שעשה יששכר בן יעקב שקשר והכניע את קליפת חמור והוריד אותה מהמעלה העליונה שעלתה שם לקטרג, עד לבין האשפות. לכן נאמר על יששכר בן יעקב "וְיִשְׁשַׁכֵּר חֲמֹר גַּרְם רִבְץ בֵּין הַמְּשַׁפְּתִים" (בראשית מט, יז) (זוהר פרשת ויחי דף רמב ע"ב ד"ה בניני כף) כלומר שהוריד את ראש מקור הזוהמא (נצוצי אורות' להחיד"א זוהר פרשת ויחי דף רמב ע"ב א"א) של קליפת חמור מַגְרָם מעלתה – אל בין האשפות שהוא התהום רבה (יאר החמה' על זוהר פרשת ויחי דף רמב ע"ב ד"ה בניני כף' מהרמ"ק). **וגם יעקב אבינו הכניע בכוח עסק התורה את 'השור' ו'החמור' של הסטרא אחרא, לכן אמר לעשו "כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה: ויהי לי שור וחמור צאן ועבד וְשִׁפְחָה" (בראשית לב, ה - ו)** (נפ"י תיקוני זוהר תיקונא עשיראה דף קמו ע"ב ד"ה ובגין דא), **ובזה רצה לסמן לו שכל מיני הקליפות מוכנעים תחתיו** (זוהר שמשון' לרי' שמשון נחמני פרשת ויצא דף לד ע"ב טור ב' ד"ה ועוד יש לי שור וחמור) **שהרי לבן היה 'כלב רע' שינק מקליפת 'השור' ו'החמור'** (ברכת שמואל' לאביו של מחבר י"ב הישר' פרשת וישלח דף כ ע"א ד"ה אימנס ליישבי' בשם המגלה עמוקות), אילו הוא יעקב הפך את כל הקליפות הללו לבחינת "צאן וְשִׁפְחָה" שאינם מזיקים (קריית ארבע' לרי' חרמיס חורי מנותני דף ט"ו ע"ב תחילת פרשת וישלח ד"ה וישלח מלאכים).

גם תלמידי חכמים גוברים על הקליפות הללו על ידי לימוד התלמוד והמדרשים. לכן חמו"ר הוא ראשי תיבות – **חכם מופלא ורב רבנן** (תיקוני זוהר' תיקונא עשיראה דף קמו ע"ב ד"ה וכלהו ד"ה ובגין דא). וזה כפי שמשמון שהיה שופט של ישראל (נפ"י שופטים טו, לא) השפיל את קליפת 'החמור' הנקראת בפיו "חמור חמרתים" ועל ידי כך גם הכה בלחי הגשמית אלף איש שנאמר "וַיֹּאמְרוּ שְׁמִשּׁוֹן בְּלָחֵי הַחֲמֹר חֲמֹר חֲמֲרִים בְּלָחֵי הַחֲמֹר חֲפִיתִי אֶלְפֵי אִישׁ" (שופטים טו, טז) (שקלות יעקב' לרי' יעקב פרוז על נביאים ראשונים ספר שופטים פרק טו דף נב ע"ב טור א ד"ה ויאמר שמשון). **כי זה כוחם של תלמידי חכמים להכניע את הקליפות הללו** (תיקוני זוהר תיקונא עשיראה דף קמו ע"ב ד"ה ובגין דא) **אשר מוטטות בלילה בעולם**. וקליפות אלו מסתלקות בשעה שגבריאל המלאך קורא בקול גדול לעמוד ולעסוק בתורה, וכותב את החברים שעומדים בחצות הלילה ללמוד תורה (עמק המלך' שער רשא דזעיר אנפין פרק א ד"ה הטומאת שור וחמור), **שאז יורדים כל המזיקים לתהום רבה וכפית קליפת 'החמור' על ידי לימוד התורה** (זוהר פרשת ויחי דף רמב ע"ב ד"ה כד אתער) **וכן קליפת השור** (נפ"י עמק המלך' שער רשא דזעיר אנפין פרק א ד"ה הטומאת שור וחמור) **וכפי שנרמז בדברי רבותינו כי מי ש"חש בראשו יעסוק בתורה"** (ראה נעיר גיבורין דף נד ע"א בשם ר' יהושע בן לוי) **שהתיבה 'חש' הוא ראשי תיבות 'חמור' ו'שור'** (נפ"י מדרש לפרושים' דרוש כג ע"ב ג"א טור א ד"ה ובין). **וכן מוסרת גם שליטת 'הכלבים' החיצונים על ידי החכמים** (לב אריה' פרשת ויקרא אות טו. וראה סמיכת חכמים' מסכת ברכות דף ג ע"א ד"ה ונפק מינה).

אין דבר שמשבר את כוח הסטרא אחרא כמו לימוד התורה (מחשוף הלבן פרשת ויחי דף קא ע"ב טור א ד"ה ישכר חמור גרם) **וכפי שעשה יעקב אבינו** (נפ"י תיקוני זוהר תיקונא עשיראה דף קמו ע"ב ד"ה ובגין דא). ולכן יעקב השפיל את עצמו לפני עשו הרשע כאשר הם נפגשו, על מנת שלא יפול פחד גדול על עשו הרשע מכוח השלטון שיש ליעקב על שני הכוחות הללו של 'השור' ו'החמור' (זוהר פרשת שמות דף ו ע"א ד"ה ובגין כך לא תחרשו). וכן הוא לכל אדם שעל ידי עסק התורה שלו בשעות היום הוא מונג בעת השינה בלילה. לפי שהסטרא אחרא נדמה לאדם הַשֵּׁן בדמות 'כלבים', **וכל נשמה שמגיעה למעלה 'הכלבים' צועקים, בסוד משמרה שניה שעליה נאמר 'כלבים צועקים'** (ראה גמי ברכות דף ג ע"א). והם תופסים את הנשמה ואומרים למזיקים אחרים הנקראים 'ארות' לבוא 'ולטרוף' את הנשמה. אך אם האדם עסק בתורה, אזי התורה מאירה לו את הדרך ישר אל אדוניו לעלות ולהשתעשע ולא פוגעים בו המזיקים (נחל קדומים' להחיד"א פרשת חקת ד"ה וישמע הכנעני). **וגם חבורות של מלאכים טובים שנעשו מחידושי התורה שלו עוזרות לו שלא יגעו בו אותם 'הדינים'** (יסוד יוסף' פרק טו ד"ה ומכל חידושי התורה' בשם זוהר). לכן אם גם ישראל מגביהים את לומדי התורה להחזיקם כך שיוכלו ללמוד, אז מכוחם של אותם חכמים יוכנעו כל הקליפות הללו ולא ישלטו בעולם (נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת ויחי דף רמב ע"ב א"א).

וכמו שיעקב אבינו הכניע את שתי הקליפות של השור והחמור שנאמר "וְיִהְיֶה לִי שׁוֹר וְחֲמֹר" (בראשית לב, ה - ו), כך יהיה לעתיד לבוא עם שתי הקליפות הללו שנאמר "מְשַׁלְחֵי רֶגֶל הַשׁוֹר וְהַחֲמֹר" (שעינה לב, ט) (מדרש לפרושים' תחילת דרוש טו דף ע"ב ע"ב ד"ה תנה נא ידעתי). **כי אז יבואו שני המשיחים שהם משיח בין יוסף ומשיח בן דוד, כאשר שניהם רכובים על גבי שור או חמור, ובהם יראו את השליטה והכנעת אותם כוחות הטומאה של קליפת השור והחמור** (זוהר תיקונים תיקונא עשיראה דף קמו ע"ב ד"ה ובגין דא). **משיח בן יוסף יכניע את השור כפי שנאמר על יוסף "בְּכֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ" (דברים לג, יז)** (נפ"י זוהר תיקונים תיקונא עשיראה דף קמו ע"ב ד"ה ובגין דא) **כאשר התיבות "בְּכֹר שׁוֹרוֹ" עם הכולל יוצא בגמטריא 'משיח בן יוסף' שהוא למעשה משיח בן יוסף (מחשוף הלבן' לרי' יעקב אבוחצירא פרשת זאת הברכה דף קז ע"ב טור א ד"ה אפשר לרמוז על משיח בן יוסף). ואילו משיח בן דוד יכניע את החמור כפי שנאמר "וְיִגְלֵי מֵאֵד בַּת צִיּוֹן הַרְיָעִי בַת יִרְשָׁלַם הִנֵּה מְלַכְדָּ בָּאוּ לָךְ צְדִיקִי וְנוֹשֵׁעַ הוּא עֲנִי וְרִכְבּ עַל חֲמֹר וְעַל עֵיז בֶּן אֶתְנֹת" (זכריה טו, ט) (עמק המלך' שער רשא דזעיר אנפין פרק לג דף קמב ע"א טור א. וראה 'שמו אברהם' לרי' אברהם פלאגי מערכת ערך עקדה ד"ה ייחבש את חמור' שבכל אופן משיח יצטרך לרכב על חמור גם אם יבוא בתחילה על גבי עניי שמים. ועיישו בדבריו המופלאים) **בקרב בימינו, אמן**.**

<p>לעילוי נשמת נתנאל הכהן בן יונה ז"ל ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: אליתו בן ניצניל ז"ל ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: רחל בת גרשון ז"ל ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: דוד בן ישי ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: הנדל מנחם ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: עליזה יפה ת.צ.ג.ב.ה.</p>		<p>העלות עם לעילוי נשמת: מוריה בת רחל רולנדה ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: מוריה בת רחל רולנדה ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: מוריה בת רחל רולנדה ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: מוריה בת רחל רולנדה ת.צ.ג.ב.ה.</p>		<p>העלות עם לעילוי נשמת: מוריה בת רחל רולנדה ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: מוריה בת רחל רולנדה ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: מוריה בת רחל רולנדה ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: מוריה בת רחל רולנדה ת.צ.ג.ב.ה.</p>		<p>העלות עם לעילוי נשמת: מוריה בת רחל רולנדה ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: מוריה בת רחל רולנדה ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: מוריה בת רחל רולנדה ת.צ.ג.ב.ה.</p> <p>העלות עם לעילוי נשמת: מוריה בת רחל רולנדה ת.צ.ג.ב.ה.</p>	
--	--	---	--	---	--	---	--